

صادرات به همسایگان خبر داده و از امیدها برای افزایش این رقم به ۵۰ درصد سخن گفته است. بهبود شرایط تولید و صادرات متناسب و منطبق با نیازها و استانداردهای بازارهای بین‌المللی و تسهیل مسیر صادرات و حمایت از صادرکننده از جمله گام‌هایی بود که دولت در کوتاه مدت توانسته در مسیر رفع چالش‌های داخلی بردارد، اما انتظار می‌رفت که این رویکرد در مسیر اجرا با چالش‌هایی همچون کارشناسی‌های خارجی رو به رو شود. موانعی که رئیس جمهوری در واکنش، هوشیاری در برابر آنها را ضروری دانسته و تصریح کرده است: «وقتی دولت تمرکز خود را بر گسترش تعاملات اقتصادی با کشورهای همسایه قرار داده و در این مسیر موفق نیز بوده، طبیعی است که بدخواهان به دنبال خرابکاری در روابط ایران با همسایگانش باشند و باید نسبت به این مسأله مراقب بود».

حسن نیت برای اجرای یک ایده

دولت رئیسی زیر سایه شرایط و واقعیات پیش گفته اصلی‌ترین شعار خود یعنی سیاست خارجی متوازن و فعال را با به جریان انداختن دیپلماسی در بالاترین سطح ممکن در عرصه منطقه به مرحله اجرا درآورده است. در این میان نزدیکی شمار معدودی از کشورهای عربی به رژیم صهیونیستی با صرف نظر از دلایل و زمینه‌های آن اگر چه به فهم منتقدان می‌تواند مانعی جدی برای ایجاد یک نظم منطقه‌ای مبتنی بر گفت‌وگو و همکاری باشد اما تجربه‌ای که کشورهای منطقه در سال‌های اخیر و در کشاکش فراز و فرودهای بسیار از سر گذراندند، ضرورت توجه به ایده پیشنهادی ایران را بیش از پیش نمایان کرده است. کشورهای منطقه خاورمیانه در شرایط کنونی با ایرانی مواجه هستند که علاوه بر به نتیجه رساندن مذاکرات وین، گره‌های موجود در توسعه روابط منطقه را یکی پس از دیگری می‌گشاید و راهبرد سیاست خارجی متوازن بویژه در همکاری با کشورهای شرقی را در عرصه‌هایی مورد پیگیری قرار می‌دهد که تا پیش از این ممکن نبود. این ابتکار منطقه‌ای زمانی خود را بدرستی نشان داد که دولت بلافاصله با آغاز مذاکرات احیای برجام در وین، رئیس هیأت مذاکره‌کننده خود را راهی کشورهای عربی کرد تا مقام‌های این کشورها را از آنچه در صحنه مذاکرات روی می‌داد، مطلع کند. امری که به وضوح حسن نیت تهران را برای تسهیل کردن ایده دعوت به گفت‌وگو و ایجاد سازوکار مشترک همکاری در منطقه نشان می‌داد.

اینک ایران که توازن در مناسبات خود با کشورهای غرب و شرق را در پیش گرفته است، طبیعتاً کشوری نیست که کشورهای منطقه در همراهی و فشردن دست‌دوستی آن تردید کنند. از این رو قابل انتظار است که دیپلماسی دولت‌راه‌خود را به آرامی بپییماید. اگرچه هنوز می‌توان گفت که برای رسیدن به اهداف غایی خود راه پر پیچ و خمی در پیش رودارد.

دیدار مشاور امنیت ملی
امارات متحده عربی و
هیئت همراه با آیت‌الله
رئیسی
آذر ۱۴۰۰

عکس: president.ir

براساس آنچه پیشتر مورد اشاره قرار گرفت، سفر اخیر رئیس‌جمهور و هیأت عالی‌رتبه کشورمان به قطر را باید سفری با اهمیت مضاعف سیاسی و اقتصادی ارزیابی کرد. تأکید بر روابط راهبردی ایران و قطر به‌عنوان یک کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس و رایزنی‌های سطح بالایی که با مقامات دیگر کشورهای عضو در حاشیه این اجلاس صورت گرفت بدون تردید یکی از تحولات مهم در پیگیری دیپلماسی اقتصادی دولت به شمار می‌آید. مجموع این تلاش‌های دولت جدید، ظرفیت تازه‌ای برای بی‌اثرکردن تحریم‌های اقتصادی ایجاد کرده است. در همین چهارچوب «مهدی صفری» معاون دیپلماسی اقتصادی وزیر امور خارجه درباره نتیجه تغییر رویکرد و راهبرد بلند مدت دولت به منطقه و همسایگان، از رشد ۳۰ تا ۴۰ درصدی

سهم سایر کشورهای منطقه کمتر از نیم درصد بوده است. دولت رئیسی با در نظر گرفتن چنین پیشینه‌ای به دیپلماسی اقتصادی برای بالفعل کردن ظرفیت‌های داخلی و به جریان انداختن تعامل در روابط اقتصادی خارجی اهمیت دوچندان بخشیده است. در این راستا به نظر می‌رسد دولت می‌کوشد با ایجاد شبکه‌ای از روابط راهبردی با همسایگان، استفاده از قراردادهای دوجانبه ارزی و تشکیل شورای هماهنگی دیپلماسی اقتصادی، فراهم کردن زمینه سرمایه‌گذاری‌های خارجی از طریق معرفی ظرفیت‌های اقتصادی ایران در کشور میزبان و تقویت دیپلماسی عمومی و مشارکت فعال بخش خصوصی در بازار کشورهای همسایه نقش دیپلماسی اقتصادی را در تقویت منافع ملی و اقتدار بین‌المللی کشور افزایش دهد.

دولت قرار گرفته است. این در حالی است که ایران در سال‌های گذشته با نادیده گرفتن ظرفیت‌های موجود اقتصادی در کشورهای منطقه، خودخواسته از مزیت‌های بالقوه همکاری با این کشورها محروم مانده است. ۱۵ کشور همسایه ایران شامل امارات متحده عربی، ترکیه، روسیه، عربستان، پاکستان، عراق، قطر، کویت، قزاقستان، عمان، بحرین، جمهوری آذربایجان، افغانستان، ترکمنستان و ارمنستان با دارا بودن ۵۶۰ میلیون نفر جمعیت حدود ۶/۳ درصد از حجم ۱۶ تریلیون دلاری واردات جهان را به خود اختصاص داده‌اند در حالی که صادرات ایران به این ۱۵ کشور همسایه، بخش کوچکی از این بازار بزرگ را در اختیار دارد. دو کشور امارات متحده عربی و ترکیه بیشترین نفوذ را در میان کشورهای منطقه‌ای در بازار ایران داشته‌اند و

استقبال رسمی آیت‌الله
رئیسی از نخست‌وزیر
عراق
شهریور ۱۴۰۰

عکس: president.ir